Podjęcie się zadania napisania tej pracy nie było zadaniem jednorazowym. Po długim okresie planowania, zmieniania koncepcji, zdecydowałam się na jej ostateczny kształt. W moim przypadku dużą rolę odegrały preferencje osobiste, gdyż przedmiot badań jest ściśle powiązany z moimi zainteresowaniami oraz wieloletnim doświadczeniem w pracy w dwóch kołach naukowych. Interesuje mnie temat związany ze społeczno-edukacyjnymi funkcjami kół naukowych. Jak pisze Gabriela Czapiewska, studenckie koła naukowe nie są częstym tematem podejmowanym w badaniach. Z reguły pojawiają się na marginesie opracowań historycznych dotyczących uczelni, wydziałów, kierunków oraz studiów.

Mimo swojego ogromnego potencjału, koła naukowe zazwyczaj działają na uboczu życia akademickiego i nie są traktowane z należytym szacunkiem przez większość studentów, pracowników naukowych oraz administrację uniwersytecką. Nie jest to jednak usprawiedliwieniem, jak pisze Maria Czerepaniak-Walczak, „dlaczego pedagogika szkoły wyższej tak mało uwagi poświęca tej formie uczenia się, doświadczania bycia członkiem wspólnoty, odważnego podejmowania innowacyjnych zadań i mierzenia się z wyzwaniami. W obecnej sytuacji, gdy wiele osób skupia się na osiągnięciu doraźnych korzyści zawodowych i orientuje się na rynek pracy, koła naukowe stanowią interesujący obiekt zainteresowania. Interesujące jest to, czego obecnie uczy praca w kole naukowym i czym jest motywowana. Nieformalna (a co najmniej pół formalna) atmosfera w kołach naukowych sprzyja zawieraniu przyjaźni, powstawaniu wspólnot, o co jest trudno w warunkach edukacji formalnej. Formalny charakter grupy studenckiej utrwala doświadczenia studentów: grupa jest dla nich tłem funkcjonowania, a nie wspólnotą.” Jacek Gulanowski zwraca uwagę, że to właśnie w kołach naukowych studenci uczą się zasad tworzenia nauki, doskonalą swój warsztat akademicki, realizują rzeczywiste projekty, zdobywają i doskonalą kompetencje niezbędne do pracy zarówno naukowej, jak i zawodowej.

Studenckiemu ruchowi naukowemu przypisuje się różnorodne formy aktywności naukowej pozostającej w nadobowiązkowej relacji do programu studiów. Pokrywa się on z określeniem „ponadobowiązkowa aktywność naukowa studentów”, jednak tylko wówczas, gdy obejmuje ogół zorganizowanych lub nie zorganizowanych form działalności i aktywności młodzieży akademickiej, wykraczających poza ramy obowiązkowego programu studiów, umożliwiających rozbudzanie, zaspokajanie i rozwijanie zainteresowań naukowych studentów. Koła naukowe postrzegam jako organizacje pełniące szereg różnorodnych funkcji, zarówno założonych, jak i rzeczywistych.

Niniejsza praca prezentuje postawę łączącą różne podejścia teoretyczne do studenckich kół naukowych. Teoretyczne inspiracje związane z zadaniami i funkcjami szkół wyższych oraz kół naukowych odnajdowano w różnych koncepcjach naukowych. Szczególnie inspirujące były poglądy na funkcje i zadania szkół wyższych prezentowane przez Jana Szczepańskiego i Kazimierza Jaskota oraz to, co na w temacie funkcjonowania kół naukowych wnieśli: Bożena Boryczko i Leszek Kurcz..

W niniejszej rozprawie uwzględniłam klasyczny podział na część teoretyczną, metodologiczną i empiryczną. Przedstawiłam podstawowe rozważania teoretyczne związane z tematem pracy, założenia metodologiczne oraz analizę i interpretację wyników badań.
Pierwsza część dotyczy inspiracji teoretycznych. Rozdział pierwszy wprowadza w temat uniwersytetu i jego funkcji, ukazując jego tradycyjną misję i współczesne cele. W tym rozdziale starałam się także dokonać przeglądu stanowisk teoretycznych, które dotyczą społeczno-edukacyjnych funkcji i zadań uniwersytetu, jak również omówić przemiany szkoły wyższej w kierunku uniwersytetu przedsiębiorczego.

Drugi rozdział poświęcony jest aktywności młodzieży akademickiej. Analizuję tam pojęcia aktywności pojawiające się w literaturze naukowej, ze wskazaniem jej znaczenia w życiu człowieka, a następnie przechodzę szeroko rozumianej aktywności studentów, ze szczególnym uwzględnieniem autoedukacji oraz działalności pozadydaktycznej.

Rozdział trzeci obejmuje teoretyczne aspekty kół naukowych jako form społeczno-edukacyjnej aktywności studentów. Zawiera on aspekt historyczny związany z powstawaniem kół naukowych oraz definicje występujące w literaturze przedmiotu, a także próbę uchwycenia funkcji i zadań. Rozdział zamyka część dotycząca dwóch skrajnych podejść do tych organizacji studenckich.

Każdy rozdział przedstawia rozważania teoretyczne, w oparciu o dostępną literaturę z zakresu nauk społecznych. Na tej podstawie powstał rozdział czwarty dotyczący metodologii badań oparty na podejściu ilościowym. Biorąc pod uwagę fakt, że temat ten nie był dotychczas szeroko badany, a moim celem było jego zgłębienie i opisanie, wybór tej strategii wydawał się uzasadniony.

W części empirycznej, obejmującej rozdział piąty i szósty, przedstawiam wyniki badań, ich analizę i interpretację. Uwzględniając ilościową strategię badań, prezentuję wyniki statystyczne z uwzględnieniem istotnych zależności między zmiennymi.